

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

I 2023-02-07 Nr. (19.1E-33) STAP-65)

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Finansų ministerija, išnagrinėjusi Jūsų pateiktus pakartotinai derinti Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 10, 11 ir 11¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Pirmiausia, norėtume pažymėti, kad socialinių paslaugų sistemai tobulinti ir plėsti nuo 2022 m. liepos 1 d. įsigaliojusioms Socialinių paslaugų įstatymo naujoms nuostatoms (bendruomeniniams šeimos namams, Metodiniam kompleksinių paslaugų šeimai centrui, Socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimo centrui finansuoti, individualios priežiūros darbuotojų pareigybėms savivaldybėse steigti, kompleksinėms paslaugoms šeimoms vystyti ir kt.) Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai papildomai 2022 m. skirta 11,7 mln. eurų pažangos lėšų (5,72 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 6 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo lėšų), 2023 m. šiam tikslui numatyta 15,9 mln. eurų pažangos ir tęstinės veiklos lėšų (7,2 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 8,7 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo lėšų), 2024 m. – 21,2 mln. eurų (7,2 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 14 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo lėšų).

Be to, pažangos priemonei „Plėtoti kompleksinę neįgaliųjų socialinės integracijos sistemą“ (laikino atokvėpio paslaugos, paslaugos vaikams su negalia, perėjimui nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų užtikrinti ir kt.) Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai papildomai 2023 m. numatyta 10,9 mln. eurų pažangos lėšų (8,6 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 2,3 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo lėšų), 2024 m. – 26,3 mln. eurų (9,8 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 16,5 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo lėšų). Pažangos priemonei „Sukurti tvarią nestacionarios ilgalaikės priežiūros sistemą“ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai papildomai

2022 m. skirta 5,3 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo pažangos lėšų, 2023 m. šiam tikslui numatyta 3,7 mln. eurų, 2024 m. – 4,9 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo pažangos lėšų.

Taip pat Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai vaikų socialinei priežiūrai dienos centruose finansuoti papildomai 2023 m. numatyta 2 mln. eurų (iš viso 2023 m. – 8,5 mln. eurų).

Taigi, iš viso socialinių paslaugų sistemai tobulinti ir plėsti papildomai 2022 m. skirta 17 mln. eurų, 2023 m. papildomai numatyta skirti 32,5 mln. eurų, 2024 m. – 54,4 mln. eurų.

Pagal Jūsų pateiktų derinti įstatymų projektų aiškinamajame rašte pateiktą informaciją siūlomoms Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimo nuostatoms įgyvendinti toliau gerinant ir plečiant socialinių paslaugų prieinamumą (siūlymai tam tikras paslaugas teikti nemokamai, mažinti asmenų mokesčio už paslaugas dydžius ir kt.) 2023 m. papildomai dar prireiktų 8,8 mln. eurų (7,7 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų, 0,54 mln. eurų savivaldybių biudžetų lėšų ir 0,56 mln. eurų ES ir bendrojo finansavimo lėšų), 2024 m. papildomų lėšų poreikis išaugtų dar 27 mln. eurų, o 2025 m. – 16 mln. eurų.

Suprantamas ir taiklus įstatymų projektų siekis didinti pažeidžiamų asmenų socialinę gerovę, mažinti jų socialinę atskirtį, finansinę naštą, tenkančią tiek pažeidžiamiesiems asmenims, tiek jų šeimos nariams, siekiant apsaugoti juos nuo patekimo į skurdo riziką, šalinti finansines priežastis kreiptis dėl socialinių paslaugų ir jas gauti, tačiau norėtume atkreipti Jūsų dėmesį, kad valstybės biudžeto finansinės galimybės yra ribotos.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme papildomai 2023 m. reikalingos lėšos siūlomoms Socialinių paslaugų įstatymo naujoms nuostatoms įgyvendinti nenumatytos.

Manome, kad klausimas dėl siūlomų Socialinių paslaugų įstatymo naujų nuostatų įgyvendinimo finansinių galimybių, pirmiausia, turėtų būti svarstomas numatomuose organizuoti pasitarimuose dėl 2024–2026 metais planuojamų pasiekti rezultatų ir maksimalių valstybės biudžeto asignavimų sumų. Be to, pasitarimuose turėtų būti įvardinta, kiek papildomai prireiktų valstybės finansinių išteklių savivaldybių savarankiškoms funkcijoms vykdyti įgyvendinant naujas Socialinių paslaugų įstatymo nuostatas.

Atsižvelgdami į tai, siūlome įstatyminių nuostatų, susijusių su papildomu lėšų poreikiu, neteikti derinti iki, kol nebus priimtas spendimas dėl jų finansavimo galimybių.

Be to, siūlytume įvertinti ir persvarstyti įstatymų projektų nuostatas, siekiant mažinti papildomų lėšų poreikį. Pvz., šiuo metu laikino atokvėpio paslaugos kaina priklauso nuo asmens pajamų dydžio bei paslaugų rūšies ir trukmės. 2023 m. valstybės biudžete šiam tikslui papildomai numatyta 8,3 mln. eurų. Pateiktame derinti Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimo projekte siūloma laikino atokvėpio paslaugas teikti nemokamai, nurodomas papildomų lėšų poreikis 2023 m. – 7,7

mln. eurų, 2024 m. – 17,2 mln. eurų. Tai žymus papildomų lėšų poreikis, todėl siūlytume tikslo dėl šių paslaugų teikimo nemokamai siekti palaipsniui ir pan.

Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto priedo „Įgyvendinamieji teisės aktai“ 49 punkte siūloma nustatyti, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. ne tik iš savivaldybių biudžetų, bet ir iš valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams finansuojama teikiama pagalba į namus ir su apgyvendinimu susijusios socialinės priežiūros paslaugos, o pagal 50 punktą – socialinė globa suaugusiems asmenims su negalia ir vaikams su negalia, kuriems nustatyti individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikiai. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodyta, kad dėl šių nuostatų iš valstybės biudžeto 2025 m. papildomai prireiktų apie 10 mln. eurų. Prašome papildyti aiškinamąjį raštą ir pateikti argumentus, kokių tikslų siūloma tokia nuostata ir kaip apskaičiuotas papildomų 10 mln. eurų poreikis.

Be to, norėtume pateikti pastebėjimą dėl aiškinamajame rašte teikiamos informacijos apie papildomą lėšų poreikį. Siūlome konkrečiai įvardyti, kokios sumos būtų reikalingos: a) iš valstybės biudžeto; b) iš valstybės biudžeto savivaldybių biudžetams skiriamų dotacijų; c) iš savivaldybių biudžetų vykdant savarankiškas funkcijas.